2024 (2) THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం, హైదరాబాద్

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి P. సామ్ కోషి

మరియు

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి సాంబశివరావు నాయుడు

ఫ్యామిలీ కోర్టు అప్పీల్ నెం.141 /2013

తీర్పు తేదీ: 23.04.2024

K. శేఖర్

వర్సెస్

K. రేఖా

తీర్పు: (గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి పి. సామ్ కోషి ద్వారా)

అప్పీలుదారు /భర్త తరపు న్యాయవాది శ్రీమతి కె.స్వర్ణ శేషు మరియు ప్రతివాది /భార్య తరపున శ్రీ రమేష్ బాబు పెద్దపల్లి వాదనలు విన్నాము.

2. సికింద్రాబాద్ ఫ్యామిలీ కోర్టు న్యాయమూర్తి (సంక్షిప్తంగా'ఫ్యామిలీ కోర్టు') 20.06.2011న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను సవాలు చేస్తూ అప్పీలుదారుడు/భర్త O.P.నెం.423/2007లో ఫ్యామిలీ కోర్టు'చట్టం 1984లోని సెక్షన్ 19 (సంక్షిప్తంగా,'చట్టం') కింద అప్పీల్ చేశారు.

3. క్రూరత్వం ఆధారంగా, ప్రతివాది/ భార్య ఏదో మానసిక రుగ్మతతో బాధపడుతున్నారనే కారణంతో విడాకులు కోరుతూ హిందూ వివాహ చట్టం, 1955లోని సెక్షన్ 13 (1) (ia), (iii) (క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే 'యాక్ట్ ఆఫ్ 1955') కింద అప్పీలుదారు /భర్త దాఖలు చేసిన పిటిషన్ను కుటుంబ న్యాయస్థానం కొట్టివేసింది.

4. ప్రస్తుత అప్పీలు దాఖలుకు దారితీసిన సంక్షిప్త వాస్తవాలు ఏమిటంటే, అప్పీలుదారు / భర్త మరియు ప్రతివాది / భార్య 02.07.1999 న హిందూ ఆచారాల ప్రకారం వివాహం చేసుకున్నారు. అప్పీలుదారు /భర్త మరియు ప్రతివాది /భార్య 20.03.2000న ఒక మగ బిడ్డకు జన్మనిచ్చారు.మగబిడ్డ పుట్టిన

వెంటనే భార్యాభర్తల మధ్య సంబంధాలు దెబ్బతిన్నాయని, కుటుంబ పెద్దలు, కుటుంబ సభ్యులు పదేపదే మధ్యవర్తిత్వం కోసం ఎంత ప్రయత్నించినా ఇద్దరి మధ్య బంధం సద్దుమణగలేదని, ప్రతివాది /భార్య, భర్త కంపెనీని వదిలేసి వెళ్లి 2008 నుంచి తల్లిదండ్రుల వద్ద ఉంటున్నట్లు తెలుస్తోంది. అందువలన, ఇప్పుడు అప్పీలుదారు / భర్త మరియు ప్రతివాది / భార్య ఎటువంటి దాంపత్య సంబంధం లేకుండా వేరుగా ఉంటున్నారు.

5. మొదట 1955 చట్టంలోని సెక్షన్ 10 ప్రకారం జ్యుడీషియల్ సెపరేషన్ కోసం పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ఆ తర్వాత దాన్ని సవరించి 1955 చట్టంలోని సెక్షన్ 13(1)(ia), (iii) ప్రకారం క్రూరత్వం, ప్రతివాది/భార్య మానసిక రుగ్మత ఆధారంగా విడాకులు కోరుతూ పిటిషన్ గా మార్చారు. ఇరువైపులా నమోదైన వాదనలు మరియు సాక్ష్యాలను పరిశీలించిన తరువాత, అప్పీలుదారు/భర్త ఏ ప్రాతిపదికన విడాకుల ఉపశమనం కోరుతున్నారో నిరూపించడానికి తగిన సాక్ష్యాలను అందించడంలో విఫలమయ్యారని కుటుంబ న్యాయస్థానం నిర్ధారించింది మరియు చివరికి ప్రస్తుత అప్పీల్ దాఖలుకు దారితీసిన ఉత్తర్వుల ద్వారా OPని కొట్టివేసింది.

6. ఈ రోజు ఇరు పక్షాల తరఫు న్యాయవాదుల సమక్షంలో ఈ కేసు సుదీర్ఘంగా విచారణ జరిగినప్పుడు ఇరుపక్షాల నుంచి ఆరోపణలు, ప్రత్యారోపణలు వెల్లువెత్తాయి.గత పదహారు (16) ఏళ్లుగా విడివిడిగా ఉంటున్న భార్యాభర్తలుగా కలిసి ఉండటం కష్టమని ఇరు పక్షాలు దృఢమైన వైఖరిని అవలంబించాయి.

7. అప్పీల్ 2013 సంవత్సరంలో దాఖలు చేయబడింది మరియు 2013 నుండి కూడా పదకొండు (11) సంవత్సరాలకు పైగా గడచింది, ఈ సమయంలో అన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి, కాని అప్పీలుదారు / భర్త మరియు ప్రతివాది / భార్యను తిరిగి కలపడంలో విఫలమైంది. 20.03.2000 న అప్పీలుదారు /భర్త మరియు ప్రతివాది /భార్యకు జన్మించిన మగ బిడ్డ అప్పటి నుండి పెరిగి పెద్దవాడు అయ్యాడు; ఇప్పుడు అప్పీలుదారు తండ్రితో కలిసి ఉంటున్నాడు.

8. ప్రతివాది /భార్య ప్రవర్తనా దృక్పథాన్ని నొక్కిచెప్పిన అప్పీలుదారు తరఫు న్యాయవాది ప్రతివాది /భార్యతో సహజీవనం చేయడం అక్షరాలా అసాధ్యమని వాదించారు. ప్రతివాది/భార్య సహనం కోల్పోయి ఇంట్లో ఉన్మాద పరిస్థితిని, వాతావరణాన్ని సృష్టించిన వివిధ సందర్భాలను పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది ప్రస్తావించారు. గత పదహారు (16) సంవత్సరాలుగా తాము విడివిడిగా ఉంటున్నామని, ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా, పలు దఫాలుగా మధ్యవర్తిత్వం వహించినప్పటికీ, అప్పీలుదారు/భర్త మరియు

ప్రతివాది/భార్య తిరిగి కలిసే అవకాశాలు లేవని ప్రార్థించారు. దీంతో ఈ వివాహం అనివార్యంగా మారిందని, అందువల్ల ఈ వివాదంలో ఇరు పక్షాల విస్తృత ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ఇద్దరి మధ్య ఉన్న సమస్యలు ఎప్పటికీ పరిష్కారమయ్యేలా విడాకుల డిక్రీ ఇవ్వాలని వేడుకుంటున్నారు.

9. ఇరువైపులా వినిపించిన వాదనలు విన్నాక, రికార్డులను పరిశీలించిన తర్వాత, ఈ అంశంపై కొన్ని నిర్ణయాలను ప్రస్తావించడం సముచితం. **శ్రీమతి రూపా రాణి వర్సెస్ కమల్ నారాయణ్ సోనీ** కేసులో 7, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 18 పేరాగ్రాఫ్ లలో సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"7. క్రూరత్వం అంటే వస్తుతత్త్వం అనే అంశాన్ని వర్తింపజేయాలని మేము నొక్కి చెప్పాలనుకుంటున్నాము. అందువల్ల, ఒక నిర్దిష్ట కేసులో స్త్రీకి క్రూరత్వం అనేది పురుషుడికి క్రూరత్వం కాకపోవచ్చు, మరియు భార్య విడాకులు కోరే కేసును పరిశీలించినప్పుడు సాపేక్షంగా మరింత స్థితిస్థాపక మరియు విస్తృత విధానం అవసరం. 1955 చట్టంలోని సెక్షన్ 13(1) ప్రకారం ఇరు పక్షాల ప్రోద్బలంతో విడాకులు మంజూరు చేయడానికి విధివిధానాలు ఉన్నాయి. చారిత్రాత్మకంగా, విడాకుల చట్టం ప్రధానంగా ఫాల్ట్ సిద్ధాంతం ఆధారంగా సంప్రదాయవాద కాన్వాస్ పై నిర్మించబడింది. సామాజిక దృక్పథంతో వైవాహిక పవిత్రతను పరిరక్షించడం ఒక ప్రధాన అంశంగా పరిగణించబడింది.
స్వేచ్ఛాయుత దృక్పథాన్ని అవలంబించడంతో, విడిపోవడానికి లేదా వివాహం రద్దు కావడానికి గల కారణాలు లాటిట్యూడినేరియ నిజంగా భావించబడ్డాయి.

8. న్యాయస్థానాలు ఒక సమగ్ర విధానాన్ని అవలంబించాలి మరియు పరిస్థితిని, కేసును మరియు వ్యక్తులను పరిగణనలోకి తీసుకొని కొంతవరకు సామాజిక-ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందడానికి ప్రయత్నించాలి. నిస్సహాయ పక్షంపై మానసిక మరియు కొన్నిసార్లు శారీరకంగా కూడా గాయం శాశ్వతంగా ఉండే అవకాశాలను నివారించడానికి వాస్తవాల యొక్క సానుభూతి మరియు సందర్భోచిత నిర్మాణాన్ని అవలంబించవచ్చు. న్యాయస్థానాలు సమానత్వ సూత్రాలకు లోబడి నడుస్తాయని, పార్టీల హక్కులను సమతుల్యం చేసే అంశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం లేదు. ఈ నిబంధనలను వర్తింపజేసే సమయంలో సామాజిక, ఆర్థిక వాస్తవాలను, పార్టీల స్థితిగతులు, నేపథ్యాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని 'సామాజిక సందర్భ ఆలోచన'ను కోర్టు అవలంబించాలి.

9. బాద్షా వర్సెస్ ఊర్మిళ బాద్షా గాడ్సే మరియు ఇతరులు, (2014) 1 SCC 188 = 2014 (5) ALT 19.1 (DN SC) లో ఈ "సామాజిక న్యాయం" అనే భావనను ఈ కోర్టు విపులంగా ప్రస్తావించింది:

"14. ఈ దిశలో, న్యాయస్థానాలు "సామాజిక న్యాయ తీర్పు"లో విభిన్న విధానాలను అవలంబించవలసి ఉంటుందని నొక్కిచెప్పబడింది, దీనిని "సామాజిక సందర్భ తీర్పు" అని కూడా పిలుస్తారు, ఎందుకంటే కేవలం "వ్యతిరేక విధానం" చాలా సముచితం కాకపోవచ్చు. సమాజంలో బలహీన వర్గాలకు ప్రత్యేక రక్షణ, ప్రయోజనాలు కల్పించే సామాజిక న్యాయ చట్టాలు అనేకం ఉన్నాయి. ప్రొఫెసర్ మాధవ మీనన్ అనర్గళంగా ఇలా వర్ణించారు.

“కాబట్టి అసమాన పక్షాలు ప్రత్యర్థులతో తలపడే, సమన్యాయం అందించడానికి న్యాయస్థానాలను పిలిచే అనేక సందర్భాల్లో పార్లమెంటు, సుప్రీంకోర్టులు రూపొందించిన సమానత్వ న్యాయశాస్త్రాన్ని వర్తింపజేయడమే 'సామాజిక సందర్భ తీర్పు' అని గౌరవపూర్వకంగా సమర్పిస్తున్నాము. అసమాన పోరాటంలో పేదల వైకల్యాలను పెంచే సామాజిక-ఆర్థిక అసమానతలతో పాటు, విరోధ ప్రక్రియ కూడా బలహీన పక్షానికి నష్టం కలిగించేలా పనిచేస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితిలో, అసమతుల్యత న్యాయానికి విఘాతం కలిగించకుండా ఉండాలంటే న్యాయమూర్తి సంబంధిత పార్టీల అసమానతల పట్ల సున్నితంగా ఉండటమే కాకుండా బలహీన పక్షం పట్ల సానుకూలంగా కూడా మొగ్గు చూపాలి. ఈ ఫలితాన్ని మనం సామాజిక సందర్భం తీర్పు లేదా సామాజిక న్యాయం తీర్పు అని పిలుస్తాము. [అక్టోబర్ 12, 2005న జోధ్ పూర్ లోని నేషనల్ లా యూనివర్శిటీలో "సామాజిక సందర్భంలో న్యాయ విద్య" అనే అంశంపై చేసిన కీలక ప్రసంగంhttp://web.archive.org/web/20061210031743/http:/www.nlujodhpur.ac.in/ceireports.htm లో అందుబాటులో ఉంది [చివరిసారిగా 25-12-2013న సందర్శించారు]]

15. నిరుపేదలకు సాధికారత కల్పించడం, సామాజిక న్యాయం లేదా వ్యక్తి సమానత్వం, గౌరవాన్ని సాధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్న ఈ కేటగిరీలోకి మెయింటెనెన్స్ నిబంధన కచ్చితంగా వస్తుంది. ఈ నిబంధన కింద కేసులను డీల్ చేసేటప్పుడు, "వ్యతిరేక" వ్యాజ్యాల నుండి సామాజిక సందర్భ తీర్పు వైపు మొగ్గు చూపడం ప్రస్తుత అవసరము.

16. చట్టం వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలను నియంత్రిస్తుంది. ఇది ప్రవర్తన యొక్క నమూనాలను సూచిస్తుంది. ఇది సమాజ విలువలను ప్రతిబింబిస్తుంది. సమాజంలో చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం మరియు చట్టం దాని ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడంలో సహాయపడటం కోర్టు యొక్క పాత్ర. కానీ సమాజ నియమము. ఇది నిరంతరం మారుతున్న ఒక నిర్దిష్ట వాస్తవిక మరియు సామాజిక వాస్తవికతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. కొన్నిసార్లు చట్టంలో మార్పు సామాజిక మార్పుకు ముందు ఉంటుంది మరియు దానిని ప్రేరేపించడానికి కూడా ఉద్దేశించబడింది. అయితే, చాలా సందర్భాలలో, చట్టంలో మార్పు అనేది సామాజిక వాస్తవికతలో మార్పు యొక్క ఫలితము. నిజానికి సామాజిక వాస్తవికత మారినప్పుడు చట్టం కూడా మారాలి. సామాజిక వాస్తవికతలో మార్పు జీవన నియమం అయినట్లే, సామాజిక వాస్తవికతలో మార్పుకు ప్రతిస్పందించడం చట్టం యొక్క జీవితం. మారుతున్న సమాజ అవసరాలకు అనుగుణంగా చట్టాన్ని మలుచుకున్న చరిత్రే న్యాయ చరిత్ర అని చెప్పవచ్చు. రాజ్యాంగ మరియు చట్టపరమైన వివరణ రెండింటిలోనూ, చట్టం యొక్క వ్యక్తిగత మరియు ఆబ్జెక్టివ్ ప్రయోజనాల మధ్య సరైన సంబంధాన్ని నిర్ణయించడంలో న్యాయస్థానం విచక్షణను ఉపయోగించాలి.

XXX XXX XXX

18. చట్టానికి అనువాదకుడిగా కోర్టు లోపాలను అందించాలి, అనిశ్చితులను సరిదిద్దాలి మరియు ఫలితాలను స్వేచ్ఛాయుత నిర్ణయ పద్ధతి ద్వారా న్యాయంతో సమన్వయం చేయాలి – లిబ్రే రెచెర్చే శాస్త్రీయత అంటే "స్వేచ్ఛా శాస్త్రీయ పరిశోధన". సదుద్దేశంతో తన రాజ్యాంగ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించడానికి సెక్షన్ 125 CrPC వంటి నిబంధనను రూపొందించేటప్పుడు, అటువంటి పరిస్థితులలో స్త్రీ "భార్య"గా మారడానికి ఉపశమనం కలిగించడానికి చట్టసభ ఎల్లప్పుడూ ఉద్దేశించబడిందని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. లింగ న్యాయానికి సంబంధించిన సమస్యలను నిర్ణయించేటప్పుడు ఈ విధానం ప్రత్యేకంగా అవసరం. ఈ విషయంలో షా బానో జర్నీ నుండి ఆదర్శప్రాయమైన ప్రయత్నాలకు ఉదాహరణలు ఇప్పటికే మన వద్ద ఉన్నాయి. అహ్మద్ ఖాన్ వర్సెస్ షా బానో బేగం, (1985) 2 SCC 556:1985 SCC (Cri) 245: AIR 1985 SC 945] నుండి షబానా బానో వరకు [షబానా బానో వర్సెస్ ఇమ్రాన్ ఖాన్, (2010) 1 SCC 666: (2010) 1 SCC (Civ) 216: (2010) 1 SCC (Cri)

873: AIR 2010 SC 305] ముస్లిం మహిళలకు నిర్వహణ హక్కులకు హామీ ఇవ్వడం ఒక శాస్త్రీయ ఉదాహరణ.

(ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది)

10. విడాకుల పిటిషన్లో భారం అనే ప్రశ్నపై, రుజువుల భారం పిటిషనర్ పై ఉంటుంది. ఏదేమైనా, సంభావ్యత స్థాయి సహేతుకమైన సందేహానికి అతీతమైనది కాదు, కానీ ఆధిక్యత.

14. శివశంకరన్ వర్సెస్ శాంతిమీనాల్, 2021 (10) స్కేల్ 477, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 142 కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించేటప్పుడు, విడాకులు మంజూరు చేసేటప్పుడు గుర్తుంచుకోవలసిన వివిధ అంశాలను హైలైట్ చేసింది:

"6. చట్టపరమైన ఆదేశం లేకపోవడమే కాకుండా, విడాకుల డిక్రీని వ్యతిరేకించడానికి తరచుగా తీసుకోబడే కారణం ఏమిటంటే, వివాహ వ్యవస్థ వివిధ దేశాలలో స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోబడింది. హిందూ చట్టం ప్రకారం, ఇది సంస్కార స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటుంది మరియు ఇద్దరు వ్యక్తుల శాశ్వత కలయికగా భావించబడుతుంది – భారతదేశంలో ఒక సామాజిక సంస్థగా వివాహం యొక్క అధిక ప్రాముఖ్యత దృష్ట్యా సమాజం విడాకులను అంగీకరించదు. లేదా కనీసం, విడాకుల డిక్రీ తర్వాత మహిళలు సామాజిక ఆమోదాన్ని నిలుపుకోవడం చాలా కష్టము. దీనికి తోడు వివాహ బంధం విచ్ఛిన్నమైతే మహిళలకు ఆర్థిక, ఆర్థిక భద్రత కల్పించడంలో చట్టం విఫలమైంది. కాలక్రమేణా సామాజిక నిబంధనల్లో మార్పు వచ్చినప్పటికీ– విడాకులకు తిరుగులేని విచ్ఛిన్నతను ఒక ప్రాతిపదికగా ప్రవేశపెట్టడానికి చట్టసభలు విముఖత చూపడానికి కారణమని చెప్పబడింది. అందరూ ఒకే సామాజిక నేపథ్యం నుంచి వచ్చినవారు కాదని, ఒకే విధమైన శాసన చట్టాన్ని కలిగి ఉండటం కష్టమని పేర్కొన్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లోనే భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 142 ప్రకారం ఇంత రిజర్వేషన్లు ఉన్నప్పటికీ ఈ కోర్టు తన అధికార పరిధిని ఉపయోగిస్తోంది. ముఖ్యంగా భార్యాభర్తల మధ్య విభేదాలు వచ్చినపుడు, అది తనపై చూపే మానసిక, మానసిక ప్రభావం గురించి పట్టించుకోనప్పుడు వారు కోలుకోలేని నష్టాన్ని చవిచూస్తారు. 1982 లో, ఛటీ హోషియే డోలికుకా వర్సెస్ హోషియం శవక్ష డోలికుకా, (1982) 2 SCC 544 కేసులో ఈ కోర్టు ఇలా పేర్కొంది:

"29............ అయితే విచ్ఛిన్న కుటుంబం పిల్లలకు చెప్పడానికి వేరే కథ ఉంటుంది. తల్లితండ్రులు పడిపోయి గొడవ పడటం మొదలుపెడితే, గృహ జీవితంలోని ప్రశాంతత, సంతోషం నశించి పిల్లలు తీవ్ర బాధితులుగా మారతారు. తల్లిదండ్రులు తమలో తాము గొడవ పడటం ద్వారా తమ పిల్లలకు జరిగే లెక్కలేనంత హానిని గ్రహించకపోవడం నిజంగా విచారకరం, దురదృష్టకరం. పిల్లలను ఈ లోకంలోకి తీసుకురావటానికి భార్యాభర్తలే ప్రధాన బాధ్యత వహిస్తారు. తండ్రీ కొడుకుల మధ్య ఏ తగాదా జరిగినా అమాయకులైన పిల్లలు ఎక్కువగా బలైపోతారు. మానవ స్వభావానికి సాధారణమైన బలహీనతలు ఉన్న మానవులు అభిరుచి, పక్షపాతం మరియు బలహీనతను అధిగమించే స్థితిలో ఉండకపోవచ్చు. వాస్తవానికి, మనస్సు ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రదేశం మరియు మానవ మనస్సు యొక్క పనితీరు తరచుగా అస్పష్టంగా ఉంటుంది. చాలా కారణాల వల్ల దురదృష్టవశాత్తు భార్యాభర్తలు కలిసి జీవించడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు, మరియు వారు విడిపోవాల్సి రావచ్చు. భార్యాభర్తల మధ్య విభేదాలు వచ్చి, వారిని బలవంతంగా విడిపోయేలా చేసే ఏ భార్యాభర్తలైనా తమ పిల్లల పట్ల తమ కర్తవ్యాలు ఉన్నాయనే విషయాన్ని అర్థం చేసుకుని అభినందించేంత తెలివితేటలు ఉండాలి. తాము పుట్టిపెరిగిన, అమాయకులైన పిల్లల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ప్రతి భార్యాభర్తలు తమ విభేదాలను సరిదిద్దుకునే ప్రయత్నం చేయాలి. భార్యాభర్తలు ఎవరైనా తమ విభేదాలను సర్దుబాటు చేసుకునే స్థితిలో లేకపోయినా, విడిపోవాల్సి వచ్చినా, పిల్లలకు సాధ్యమైనంత తక్కువ హాని కలిగించే విధంగా విడిపోవాలి.

(ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది)

17. దశాబ్దన్నర కాలంగా పార్టీలు విడివిడిగా ఉంటున్నాయి. బార్ లో నిష్పాక్షికంగా చెప్పినట్లు, వివాహం ఇక మనుగడ సాగించదు, మరియు విడాకుల యొక్క అధికారిక డిక్రీ ద్వారా తప్ప సంబంధం వేరే విధంగా రద్దు చేయబడింది. ఈ కోర్టు అనుమతి కోసం ఎదురుచూస్తూ యథాతథ స్థితి కొనసాగుతోంది.

18. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలు ఖచ్చితంగా విడాకుల కేసుగా మారతాయి, అందువల్ల, శిల్పా శైలేష్ వర్సెస్ వరుణ్ శ్రీనివాసన్, 2023 (6) స్కేల్ 402 కేసులో ఈ కోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం నిర్దేశించిన నిష్పత్తి అన్ని విధాలా వర్తిస్తుంది: .

10. ఇదే హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఫ్యామిలీ కోర్టు అప్పీల్ నెం.34/2022లో తేదీ 11.08.2023న పేరా నెంబర్ 14 నుంచి 16 వరకు ఇలా తీర్పునిచ్చింది.

“14. వైవాహిక బంధం విచ్ఛిన్నమైందని, మళ్లీ కలిసే అవకాశం లేదని భర్త తరపు న్యాయవాది వాదించారు.

15. నవీన్ కోహ్లీ వర్సెస్ నీలూ కోహ్లీ 2 కేసులో 72 నుంచి 76 పేరా నెంబర్లలో సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది:–

“72. పార్టీలు విడిపోయి, ఆ విడిపోవడం చాలా కాలం పాటు కొనసాగి, వారిలో ఒకరు విడాకుల కోసం పిటిషన్ దాఖలు చేసిన తర్వాత, వైవాహిక బంధం విచ్ఛిన్నమైందని భావించవచ్చు. ఇరుపక్షాల మధ్య సయోధ్య కుదర్చేందుకు కోర్టు సీరియస్ గా ప్రయత్నించాలి అనడంలో సందేహం లేదు. అయినప్పటికీ, విచ్ఛిన్నత కోలుకోలేనిది అని తేలితే, విడాకులను నిలిపివేయకూడదు. ఆచరణ సాధ్యం కాని వివాహాన్ని చట్టపరంగా పరిరక్షించడం యొక్క పర్యవసానం చాలాకాలంగా ప్రభావవంతంగా లేదు లేదా పక్షాలకు మరింత దుఃఖానికి మూలంగా ఉంటుంది.

73. విచ్ఛిన్నమైన వివాహాన్ని ఎదుర్కోవడానికి ప్రధానంగా తప్పుపై ఆధారపడిన విడాకుల చట్టం సరిపోదు. ఫాల్ట్ థియరీ ప్రకారం, నేరం రుజువు చేయాలి; విడాకుల న్యాయస్థానాలు మానవ ప్రవర్తన యొక్క ఖచ్చితమైన ఉదాహరణలతో ప్రదర్శించబడతాయి, ఎందుకంటే అవి వివాహ వ్యవస్థను అపఖ్యాతి పాలు చేస్తాయి.

74. ఒకసారి వివాహ బంధం మరమ్మతుకు మించి విచ్ఛిన్నమైన తర్వాత, చట్టం ఆ విషయాన్ని పట్టించుకోకపోవడం అవాస్తవమని, అది సమాజానికి హానికరమని, పార్టీల ప్రయోజనాలకు హానికరమని భావించడం మనల్ని ప్రధానంగా ఆకట్టుకుంది. సుదీర్ఘకాలంగా నిరంతరం విడిపోతున్న చోట వైవాహిక బంధం మరమ్మతుకు అతీతమైనదని భావించవచ్చు. చట్టపరమైన బంధం మద్దతు ఉన్నప్పటికీ వివాహం ఒక కల్పనగా మారుతుంది. ఇలాంటి సందర్భాల్లో బంధాన్ని తెంచుకోవడానికి నిరాకరించడం వల్ల వివాహ పవిత్రతకు భంగం వాటిల్లదు. దీనికి విరుద్ధంగా, ఇది పార్టీల భావాలు మరియు భావోద్వేగాలను పెద్దగా పట్టించుకోదు.

75. వివాహ స్థితిని సాధ్యమైనంత వరకు, సాధ్యమైనంత వరకు, సాధ్యమైనప్పుడల్లా కొనసాగించాలని ప్రజాప్రయోజనాలు కోరడమే కాకుండా, ఒక వివాహం పరిష్కార ఆశకు మించి విచ్ఛిన్నమైనప్పుడు, ప్రజాప్రయోజనం ఆ వాస్తవాన్ని గుర్తించడంలోనే ఉంటుంది.

76. భార్యతో జీవితాన్ని తిరిగి ప్రారంభించడానికి భార్యాభర్తలను బలవంతం చేయడానికి ఆమోదయోగ్యమైన మార్గం లేనందున, వాస్తవానికి ఉనికిలో లేని వివాహానికి పార్టీలను శాశ్వతంగా బంధించడానికి ప్రయత్నించడం ద్వారా ఏమీ సాధించలేము."

16. అప్పీలు పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో కూడా, ఈ కోర్టు రాజీ కోసం ప్రయత్నించినప్పటికీ, పార్టీలు తిరిగి కలవడానికి ముందుకు రాలేదు, ఇది ఇరు పక్షాల మధ్య వివాహం కోలుకోలేని విధంగా విచ్ఛిన్నమైందని సూచిస్తుంది. సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ప్రకారం, ఇరు పక్షాల మధ్య వివాహం విచ్ఛిన్నమైనప్పుడు, పార్టీలు కలిసి జీవించాలని బలవంతం చేయడానికి ప్రయత్నించడం మానసిక క్రూరత్వానికి దారితీస్తుంది మరియు పార్టీల మానసిక వేదనను జీవితాంతం పొడిగిస్తుంది.

11. పైన పేర్కొన్న సుప్రీం కోర్టు, అదే హైకోర్టు తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని, ముఖ్యంగా 1955 చట్టంలోని సెక్షన్ 13(1)(ia), (iii) ప్రకారం వివాహ పునాదిని విడదీయలేని విధంగా విచ్ఛిన్నం చేసిన చట్టపరమైన నిబంధనలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, విడాకులకు అందుబాటులో లేని ప్రాతిపదికగా మారింది. కానీ, భర్త తరపున, భార్య తరపున వాదిస్తున్న న్యాయవాది చెప్పిన వాస్తవిక వివరాలను పరిశీలిస్తే, మళ్లీ కలిసే అవకాశం లేదని ఇరుపక్షాల మధ్య ఏకాభిప్రాయం కుదిరినట్లు తెలుస్తోంది. గత పదహారు (16) సంవత్సరాలుగా ఇద్దరు భార్యాభర్తల మధ్య ఎటువంటి పరస్పర చర్య లేదు. ఈ అప్పీలు పదకొండు (11) సంవత్సరాలకు పైగా పరిశీలనలో ఉంది మరియు మధ్యలో కూడా ఇరువైపులా హాజరైన న్యాయవాది కథనం ప్రకారం ఇద్దరి మధ్య సుహృద్భావ సంభాషణ జరగలేదు. ప్రస్తుత అప్పీలు భర్తకు అనుకూలంగా నిర్ణయించబడకపోయినా, విడాకులు మంజూరు చేయకుండా నిర్ణయం తీసుకున్నా, ఇద్దరు భార్యాభర్తలు కలిసి ఉండకూడదని మరియు విడిగా జీవించాలని నిర్ణయించుకున్నారు మరియు ప్రతివాది / భర్త చికాకు కోసం ప్రతివాది / భార్యపై మోపిన ఆరోపణల స్వభావంతో దానిపై దృఢమైన వైఖరిని తీసుకున్నారు మరియు ప్రతివాది / భార్య కలిసి జీవించకూడదనే దృఢమైన వైఖరిని అవలంబించారు.

12. దశాబ్దన్నర కాలంగా భార్యాభర్తలిద్దరూ విడివిడిగా ఉంటున్నారని, వీరిద్దరి మధ్య వైవాహిక బంధం ఇక మనుగడ సాగడం లేదన్నది వాస్తవం. వారిద్దరూ అక్షరాలా బంధాన్ని ముగించారు, ఇకపై సయోధ్య లేదా కలయికకు అవకాశం లేదనే వాస్తవాన్ని ఇద్దరూ అంగీకరించారు. శ్రీమతి రూపా రాణి (సుప్ర) విషయంలో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, వివాహం

కోలుకోలేని విధంగా విచ్ఛిన్నమైందనే కారణంతో విడాకుల డిక్రీ జారీ చేయడానికి ఇది ఖచ్చితంగా ఒక ఆధారాన్ని సూచిస్తుందని మేము గట్టిగా భావిస్తున్నాము. ఒకసారి వైవాహిక బంధం విచ్ఛిన్నమైనప్పుడు, ఇద్దరూ కలిసి జీవించడం అసాధ్యం, ఇద్దరి మధ్య బంధం భావోద్వేగంగా నశించిపోయి, మోక్షానికి అతీతం అనే వాస్తవాన్ని అంగీకరించినప్పుడు, వివాహాన్ని రద్దు చేసుకోవడమే ఏకైక పరిష్కారమని మేము దృఢంగా భావిస్తున్నాము.

13. ఈ విధంగా, వివాహం విచ్ఛిన్నం కావడానికి కారణం, పార్టీలు ఒకటిన్నర దశాబ్దం కంటే ఎక్కువ కాలం (ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే పదహారు (16) సంవత్సరాలకు పైగా విడివిడిగా ఉంటున్నారు, వారు చివరిసారిగా సహజీవనం చేసినప్పటి నుండి కాల వ్యవధి ముగిసింది, దీనికి తోడు పార్టీలు ఒకరిపై ఒకరు చేసిన ఆరోపణల స్వభావం ఇద్దరి మధ్య వ్యక్తిగత సంబంధాలపై సమిష్టి ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. సయోధ్య మరియు కలయిక యొక్క అనేక ప్రయత్నాలు విఫలమయ్యాయి, ఇరు పక్షాలు ఇంతకాలం కలిసి జీవించకుండా కేవలం వివాహ స్థితి యొక్క సంబంధాన్ని కొనసాగించాల్సిన అవసరం లేదని మేము భావిస్తున్నాము, అందువల్ల ఈ కాలంలోనే ఇరు పక్షాలు వారి వారి జీవితాలలో మానసికంగా నిర్ణయించుకుని స్థిరపడ్డాయి.

14. పైన పేర్కొన్న అన్ని కారణాల వల్ల, O.P. నెం.423/2007 లో ఫ్యామిలీ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును కొట్టివేయడానికి మేము మొగ్గు చూపుతున్నాము. తత్ఫలితంగా, అప్పీలు అనుమతించబడింది మరియు అప్పీలుదారు/ భర్త మరియు ప్రతివాది / భార్య మధ్య తేదీ 02.07.1999 న జరిగిన వివాహం రద్దు చేయబడింది మరియు అప్పీలుదారు / భర్త మరియు ప్రతివాది / భార్య మధ్య విడాకుల డిక్రీని ఆమోదిస్తూ ఆదేశించబడింది. ఖర్చులు లేవు.

15. దీనికి కొనసాగింపుగా పెండింగ్లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి ముగించివేయబడ్డాయి.

★★★★★★